

# การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ : กรณีศึกษา ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

## Strategical Sustainable Tourism Development : Bang Bai Mai District, Surat Thani

กรกนก เกิดสังข์<sup>1</sup>  
ณัฐมน ราชรักษ์<sup>2</sup>

Kornkanok Kirdsung  
Nattamon Ratcharak

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในสภาพแวดล้อมภายนอกและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ของพื้นที่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้บริหารส่วนท้องถิ่นและกลุ่มหัวหน้าชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ ตำบลบางไผ่ จำนวน 6 ราย และเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวด้วยแบบสอบถามจำนวน 384 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คือสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมภายในของตำบลบางไผ่อยู่ใกล้ชุมชนเมือง การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย ประชากรส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมและสามัคคีกันแต่ยังขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว ที่ักมีไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมภายนอก การท่องเที่ยวได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่น แต่มีข้อจำกัดในเรื่องฤดูกาลและสถานที่จอดรถไม่เพียงพอ สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางไผ่ โดยรวม พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการดึงดูดใจ

<sup>1</sup> นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

<sup>2</sup> ดร. คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านกิจกรรมและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ด้านการคมนาคมขนส่งและด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวควรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมทั้งเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจในการทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรปรับปรุงด้านคมนาคมและที่พักในแหล่งท่องเที่ยวและอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวและการสื่อสารแก่ประชาชนในพื้นที่

**คำสำคัญ :** การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ สภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายนอกศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

## Abstracts

The research aims to study the internal and external environment of Tourism Potential and planning guidelines in the Sustainable Tourism Development Strategy of Bang Bai Mai District, Surat Thani. The research instruments used in data collection include in-depth interview and questionnaires. The data was collected through in-depth interview from 6 persons who are the administrative organization and community leaders of Bang Bai Mai district. The questionnaires were handed to 384 tourists. The data were analyzed using descriptive statistics including average value and standard deviation.

The research findings show the internal environment of Bang Bai Mai that is near the city, people have a traditional way of life and harmony but people lack tourism knowledge and accommodation is not enough. For external environment, tourism is popular for Thai and Foreign tourists and supported by local organizations, but there are limits concerning season and

parking. The opinion expressed by tourists is that there is high potential for tourism of Bang Bai Mai. When looking into each aspect of the potential for tourism, the researcher found that the highest scored aspects are the attractions, then activities, amenity accessibility and accommodation respectively. However they should focus on preservation of the environment and local culture for there to be Sustainable Tourism. It should improve transportation and accommodation in tourist destinations and training to educate about tourism and communication to people in the area.

**Keywords :** Sustainable Tourism Strategy, Internal Environment, External Environment, Tourism Potential

## บทนำ

การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานหรือการดำเนินชีวิต และถือเป็นกิจกรรมทางธรรมชาติของมนุษย์ที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยโบราณและมีพัฒนาการเรื่อยมาตามยุคสมัยจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการเดินทางท่องเที่ยวมีความสะดวกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ทำให้ขอบเขตของการท่องเที่ยวขยายกว้างออกไปและส่งผลให้เกิดธุรกิจต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยกลุ่มธุรกิจดังกล่าวจะต้องอาศัยเทคนิคทางวิชาการเข้ามาช่วยเพื่อส่งเสริมวางแผนการตลาด และการบริหารจัดการจนเกิดเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของนานาประเทศ นอกจากนี้การลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพอีกหลายแขนง ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น เป็นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ (จิตตาวรรณ ทองสามสี, 2558)

ตำบลบางใบไม้ อำเภอมะนัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 10.14 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,376 ไร่ มีประชากรทั้งหมด 2,665 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้, 2558) สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีคลองเล็กคลองน้อยไหลผ่าน มีแม่น้ำหลายสายแยกออกมาจากลำคลอง ทำให้ตำบลบางใบไม้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไปในนาม “ดินแดนแห่งคลองร้อยสาย” จากลักษณะของภูมิประเทศทำให้ตำบลบางใบไม้ มีพรรณพืชหลากหลาย อันได้แก่ ลำพู โกงกาง ต้นจาก และพันธุ์ไม้ น้ำจำนวนมากเจริญงอกงามเป็นทิวแถวสองฝั่งแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นแหล่งที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยว และนกนานาพันธุ์ รวมทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทุกชนิด สำหรับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในตำบลบางใบไม้เป็นไปอย่างเรียบง่าย ยึดประเพณีวัฒนธรรมแบบโบราณ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ทำสวนมะพร้าว สวนผลไม้ ไร่ข้าว และสวนน้ำมันปาล์ม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และเนื่องจากตำบลบางใบไม้เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์มีความพร้อมทางทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่ยังคงคุณค่าไว้ควรแก่การมาเยือนของนักท่องเที่ยว และทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเหมาะต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ปัจจุบันถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการตอบรับของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนของตำบลบางใบไม้มีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนโดยใช้ชื่อว่า กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลบางใบไม้ มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้เป็นผู้สนับสนุนและเข้าไปอยู่ในกลุ่มเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่งผลให้เกิดธุรกิจทางการท่องเที่ยวหลายประเภท ได้แก่ ธุรกิจร้านค้า ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พัก ทำให้เกิดการสร้างงานและอาชีพ นับว่าเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนอีกอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ ตำบลบางใบไม้ได้รับรางวัลชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (มนต์เสน่ห์ภาคใต้) ปี 2555 และรางวัลชนะเลิศประเภทการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ประจำปี 2556 (จริญญา ศรีรักษ์, 2557) แต่ขณะเดียวกัน การเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น อันได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรแรงงานในการบริการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนในการดำเนินประกอบธุรกิจ

การท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการทำให้รายได้ให้มากที่สุด ไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดตามมาคือ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากเศษขยะมูลฝอยตามลำคลองเพิ่มมากขึ้น เกิดน้ำเสียในชุมชน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและความแออัดของสิ่งปลูกสร้างที่มาดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่, 2558)

จากข้อมูลปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ : กรณีศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของพื้นที่ตำบลบางไผ่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์ไปกำหนดการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนและวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนในพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายใน, สภาพแวดล้อมภายนอก และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ของพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของพื้นที่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกของ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำไปกำหนดแนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

## ขอบเขตของการวิจัย

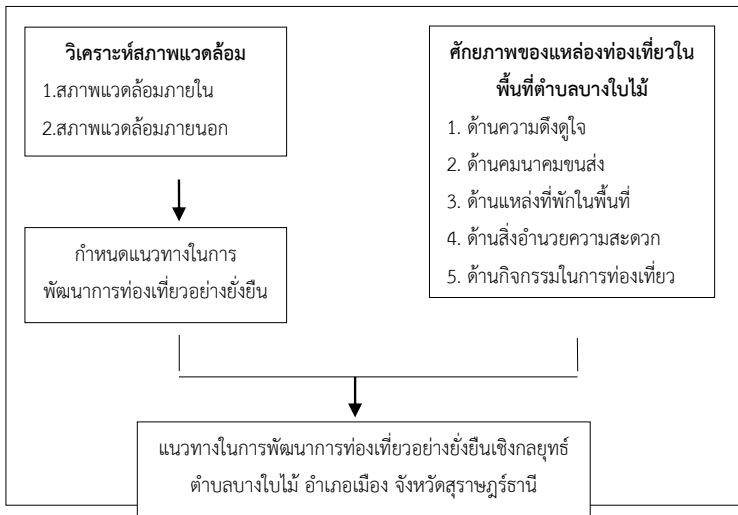
1. ด้านเนื้อหาศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้แนวคิด 5As ของการท่องเที่ยวแห่งออสเตรเลีย เพื่อนำข้อมูลมากำหนดเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มผู้ให้การสัมภาษณ์ 6 ราย กำหนดโดยวิธีเจาะจง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ เจ้าหน้าที่วางแผนและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ หัวหน้ากลุ่มอนุรักษ์การท่องเที่ยวตำบลบางไผ่ หัวหน้ากลุ่มชมรมกิจกรรมท้องถิ่น และผู้นำชุมชน 2) กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตำบลบางไผ่ จำนวน 384 รายซึ่งกำหนดโดยใช้วิธีการของดับเบิลยู จี โคชาร์ล (W.G. Cochran, 1977) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3. ด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน

## กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีแนวคิด รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ : กรณีศึกษาตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## การทบทวนวรรณกรรม

### แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนาน ตื่นเต้น เป็นการเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น (ชยรัตน์ แพทอง, 2558)

### แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554) ได้นำเสนอแนวคิดในการกำหนดมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวได้กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ หรือเรียกว่า 5As คือ ด้านความตั้งใจ ด้านความสามารถ ในการเข้าถึงง่าย ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว

### แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อติยาภรณ์ แก่นสุข (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตของความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว
4. การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

### แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพอุตสาหกรรมหรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินงาน การวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักสภาพแวดล้อมในองค์กร (ชูเพ็ญ วิบูลสันติ, 2551) เพื่อจะนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ต่อไปและให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมสามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไครดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน คือ ศักยภาพทาง

การท่องเที่ยวและกระบวนการคิดแบบยั่งยืนในด้านการมีจิตสำนึกที่ดีโดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์

สุทธิ เสริฐศรี (2558) ทำการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชนมี 3 ประการ ได้แก่ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาช้านานที่เก่าแก่ มีวิถีชีวิตริมน้ำ มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ แนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวให้มีความสำคัญในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของชุมชน ปูกล้วยชาวบ้านให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนให้มีความสุข

คณิงภรณ์ วงเวียน (2556) ทำการศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า เกาะเสม็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าไม้ มีความสวยงามและจุดเด่นในด้านหาดทรายขาวละเอียด น้ำทะเลใส มีอ่าวมากมาย การจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีปัญหาด้านมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะ การจัดการน้ำเสียทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ความขัดแย้งด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินปริมาณน้ำจืดไม่เพียงพอ งบประมาณในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เพียงพอ

โฆษิต ไชยประสิทธิ์ (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมิติการพัฒนาจากภายใน กรณีศึกษาชุมชนใน สถานิเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นกิจกรรมเพื่อการสืบสานและสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือ แหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมบนพื้นที่สูง ทรัพยากรความงามทางธรรมชาติ ภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพร ภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองต่างๆ

จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรมวิถีชีวิตดั้งเดิมและผลประโยชน์ที่ประชาชน

ในท้องถิ่นควรจะได้รับเป็นสำคัญ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน เพื่อนำมากำหนดวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ต่อไป เพื่อแก้ปัญหาให้หมดไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด โดยยึดแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตตำบลบางใบไม้

2. กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ให้การสัมภาษณ์ และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้การสัมภาษณ์ กำหนดโดยวิธีเจาะจง โดยเลือกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวน 6 ราย ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้ เจ้าหน้าที่วางแผนและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้ หัวหน้ากลุ่มอนุรักษ์การท่องเที่ยวตำบลบางใบไม้ หัวหน้ากลุ่มชมรมกิจกรรมท้องถิ่น และผู้นำชุมชน

2.2 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตำบลบางใบไม้ จำนวน 384 ราย ซึ่งกำหนดโดยใช้วิธีการของดับเบิลยู จี โคชรัล (W. G. Cochran, 1977) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 แบบ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ซึ่งมีหัวข้อและประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลบางใบไม้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตของชุมชนก่อนและหลังการเข้ามาของการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยยึดหลักองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As

ตอนที่ 3 การอธิบาย วิเคราะห์จุดเด่นและประเด็นที่ควรพัฒนาของพื้นที่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

## 2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยยึดหลักองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประเมินในรูปแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) มีค่าความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.92 โดยกำหนดความคิดเห็นของผู้ตอบออกเป็น 1-5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางในการกำหนดวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ชุมชนตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมโดยเข้าไปสัมภาษณ์และสนทนากับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และการเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บข้อมูลโดยอาศัยวิธีการพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้สัมภาษณ์

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้บทสรุปของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ในเขตตำบลบางไผ่ พร้อมกับนำข้อมูลที่ได้นำไปสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ของ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการใช้แบบสอบถามสำรวจระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน ตำบลบางโป๊ะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เบื้องต้น จำนวน 384 ชุด ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยมีผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล และใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประมาณ 60 วัน

4. หลังจากรวบรวมแบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ผลทางสถิติตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย จะแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนไปพร้อมกับการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของพื้นที่ตำบลบางโป๊ะ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนา

2. แบบสอบถาม เมื่อรวบรวมแบบสอบถาม จะมีการนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส (Coding) แล้วนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติและสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางโป๊ะ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยคิดเป็นจำนวนและร้อยละ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.78 อายุ 41 - 60 ปี ร้อยละ 32.29 สถานภาพสมรสร้อยละ 60.94 การศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 42.73 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 32.29 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 38.04

### 2. ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน พบว่า

2.1 สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า สภาพพื้นที่ของชุมชนบางใบไม้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูง มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่คนในพื้นที่ยังคงอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี ซึ่งสภาพวิถีชีวิตของชุมชนก่อนและหลังการเข้ามาของการท่องเที่ยวไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่จะมีอาคารที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปบ้างตามสมัยนิยม แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงอนุรักษ์บ้านเรือนแบบดั้งเดิมไว้ ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาดรวมถึงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางโดยมีการส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวตลาดน้ำ ประชากรรัฐเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว พัฒนาบูรณะและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม พร้อมทั้งส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้มีศักยภาพเพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจ และให้การสนับสนุนเงินทุนแก่กลุ่มการให้บริการด้านท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนทุกกลุ่มตามความเหมาะสมซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้บริการมี 5 กิจกรรม ได้แก่ ตลาดน้ำประชารัฐบางใบไม้ นมัสการพ่อท่านข้าวสุก ล่องคลองชมวิถีชีวิตชาวบางใบไม้ นั่งเรือชมทิวทัศน์ตอนกลางคืน การสาธิตการเย็บจากและลอบใบจาก โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกกิจกรรมสามารถให้บริการได้ตลอดทั้งปี แต่จะยกเว้นเป็นบางวันในช่วงฤดูฝน เฉพาะวันนี้น้ำขึ้นสูงเพราะเรือจะไม่สามารถลอดผ่านสะพานได้ นอกจากนี้ที่พิกไม่เพียงต่อการให้บริการและประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวเมือง ห่างจากตัวอำเภอเมืองเพียงแค่ 2 กิโลเมตร ประกอบกับในปัจจุบันกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย

และชาวต่างชาติ ส่วนการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคด้านฤดูกาลโดยเฉพาะฤดูฝนซึ่งจะมีผลกระทบต่อกิจกรรมการล่องเรือทำให้ไม่สามารถให้บริการอย่างต่อเนื่องได้

2.3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบางใบไม้ ตามระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการดึงดูดใจ มีค่าเฉลี่ย 4.22 ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.85 และ 3.82 ตามลำดับ ส่วนด้านการคมนาคมขนส่งและด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.40 และ 3.28 ตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้เกี่ยวข้องจัดระเบียบสถานที่จอดรถในตลาดน้ำประจักษ์รัฐ ให้เพียงพอต่อจำนวนรถของนักท่องเที่ยว และเป็นระเบียบกว่าที่เป็นอยู่ ต้องการให้ชุมชนติดป้ายบอกชื่อของสถานที่สำคัญที่เป็นจุดท่องเที่ยวของชุมชนทุกที่ที่สังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัด และต้องการให้มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวที่สามารถให้ความรู้เชิงวิชาการแก่นักท่องเที่ยวได้ ตามลำดับ

การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบางใบไม้มีวิธีการดำเนินการโดยการจัดตั้งกลุ่มของการท่องเที่ยวเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน โดยมีหัวหน้าชุมชนคอยเป็นผู้ประสานงานและควบคุมลักษณะการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกๆ บริการมีมาตรฐาน โดยกิจกรรมของทุกกลุ่มได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากฝ่ายบริหารหรือองค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้เป็นอย่างดี ซึ่งในกระบวนการในการพัฒนานั้นประชาชนในพื้นที่บางใบไม้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นและระดมความคิดเห็นในการศึกษาสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวว่ามีจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและปัญหาอะไรบ้าง และได้มีการร่วมวางแผนงานและแนวทางต่างๆ ทั้งการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางใบไม้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนหลายแนวทาง ซึ่งทุกๆ แนวทางจะเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมสร้างร่วมจัดทำส่งเสริมความเข้มแข็งด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความยั่งยืน

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ในตำบลบางโป้ง

ภายหลังจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านต่างๆ ของการท่องเที่ยวในตำบลบางโป้ง ได้บทสรุปว่า ชุมชนบางโป้งไม่ควรจะรักษาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ของบางโป้งไว้ให้มีสภาพคงเดิมให้มากที่สุด โดยประชาชนในพื้นที่ควรจะกำหนดวัตถุประสงค์ของการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่บางโป้งไม่ให้ชัดเจน โดยอาจจะดำเนินการให้อยู่ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มุ่งเน้นในด้านการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของบางโป้ง การให้บริการนำเที่ยวก็ควรจะเน้นการเพิ่มทุนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยวและควรมีการจัดสร้างเว็บไซต์เพื่อนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวของบางโป้งให้เป็นที่รู้จักในสังคมโซเชียลหรือที่เรียกว่าการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางโป้งไม่ควรพัฒนาเส้นทางสัญจรให้สะดวกและครอบคลุมเส้นทางหลักของพื้นที่ส่วนด้านที่พักรถดำเนินการในลักษณะของโฮมสเตย์ต่อไปเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของบางโป้ง แต่ควรมีการปรับปรุงห้องพักให้แข็งแรง มิดชิดอย่างพอเหมาะเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าพัก

### อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในของตำบลบางโป้ง จะเห็นได้ว่าสภาพวิถีชีวิตของชุมชนก่อนและหลังการเข้ามาของการท่องเที่ยวไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิ เสรีธำศรี (2558) ที่ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนคลองโคกจืดจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งปกติแล้วชุมชนบางโป้งในอดีตจะปลูกบ้านเรือนที่ริมฝั่งคลอง เป็นลักษณะแบบยกพื้นสูงเพื่อป้องกันน้ำขึ้นน้ำลง และด้วยสภาพพื้นที่ของบางโป้งที่มีลำคลองเล็กๆ เชื่อมต่อกันนับร้อยคลอง อีกทั้งวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ต้องพึ่งพาอาศัยสายน้ำมานานหลายชั่วอายุคน ทำให้ในพื้นที่ตำบลบางโป้งแตกต่างจากความเป็นเมืองอย่างชัดเจน แม้ว่าปัจจุบันพื้นที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามสมัยนิยม คือชาวบ้านมีการปรับแต่งบ้านเรือนให้ทันสมัย แต่ก็ยังมีพื้นที่ที่ยังคงเป็นเสน่ห์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าอยู่เสมอ ซึ่งสาเหตุที่คนส่วนใหญ่

ในชุมชนบางใบไม้มีวิถีชีวิตจากอดีตจนถึงปัจจุบันไม่เปลี่ยนแปลงไปแม้จะมีการท่องเที่ยวเข้ามา อาจเป็นเพราะว่าผู้คนในชุมชนต้องการอนุรักษ์พื้นที่ให้คงอยู่แบบดั้งเดิม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน เพื่อเป็นการสร้างประวัติชื่อเสียงของชุมชนบางใบไม้ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและนารายได้เข้าชุมชนได้ด้วย

2. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตำบลบางใบไม้ จะเห็นได้ว่าชุมชนบางใบไม้มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ที่ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา โดยในการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวทั้ง 5 กลุ่ม จะมีนางจิรัญญา ศรีรักษ์ มีตำแหน่งเป็นกำนันตำบลบางใบไม้และเป็นหัวหน้าชุมชนกลุ่มอนุรักษ์การท่องเที่ยวตำบลบางใบไม้ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การประชุมเพื่อระดมแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์การให้บริการ การประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนโครงการการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเชิงกลยุทธ์ตำบลบางใบไม้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่า ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของพื้นที่บางใบไม้มีมากกว่าศักยภาพด้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โหมจิต ไชยประสิทธิ์ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมิติการพัฒนาจากภายใน กรณีศึกษาชุมชนในสถานียเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อาจเป็นเพราะว่าลักษณะภูมิศาสตร์ของบางใบไม้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำหรือที่มาของคลองร้อยสายด้วยภูมิประเทศที่อยู่ใกล้ปากอ่าวบ้านดอนจึงทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น บางช่วงน้ำจืดน้อยเพราะน้ำทะเลหนุนสูงสภาพน้ำจะเค็มจัด ในขณะที่เมื่อใดมีฝนตกมากน้ำจืดมาก สภาพน้ำจะกลายเป็นน้ำกร่อย วิถีพื้นที่จะวนเวียนเช่นนี้อยู่ตลอดปี ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวของบางใบไม้เป็นกิจกรรมที่เกิดจากวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่เพราะว่ามีคลองนับร้อยสาย โดยในอดีตเป็นเส้นทางคมนาคมหลักของพื้นที่เนื่องจากเมื่อก่อนนั้นยังไม่มีถนน ชาวบ้านจึงต้องมีเรือเป็นพาหนะคู่เรือนและมีที่น่าน้ำอยู่หน้าบ้านเพื่อความสะดวกในการเดินทาง เป็นต้น ส่วนจุดเด่นและประเด็นที่ควรพัฒนาของพื้นที่ตำบลบางใบไม้นั้นจะเห็นได้ว่าจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวในบางใบไม้คือภูมิศาสตร์สวย พื้นที่อยู่ใกล้เขต

อำเภอเมือง และประชาชนในพื้นที่ที่มีความสามัคคี เพื่อส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวของชุมชนร่วมกัน ซึ่งนับว่าเป็นจุดแข็งที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของบางไผ่ได้รับความนิยมต่อไป แต่สิ่งที่ควรเร่งดำเนินการแก้ไขก็คือ ประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงภรณ์ วงเวียน (2556) ที่ทำการศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน:กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ที่เน้นเน้นเป็นเพราะว่าชาวชุมชนบางไผ่ไม่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมภาษาที่ใช้สื่อสารก็เป็นภาษาถิ่นคือภาษาใต้ ดังนั้น กลุ่มผู้ให้บริการหลายกลุ่มจึงยังขาดทักษะด้านการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว เช่น กลุ่มการล่องเรือชมวิถีชีวิตชุมชน ผู้นำเที่ยวที่ทำหน้าที่ขับเรือไปด้วยจะไม่ค่อยพูดคุยกับนักท่องเที่ยวมากนัก ยิ่งโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่สื่อสารด้วยภาษากลางผู้นำเที่ยวจะไม่กล้าพูดคุยหรือแนะนำแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ จุดอ่อนของคนในพื้นที่ก็คือการจัดระบบรองรับนักท่องเที่ยว เช่น บางวันนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากจนไม่มีผู้นำเที่ยวหรือผู้ให้บริการในกลุ่มการท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นต้น

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. อนุรักษ์และอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในพื้นที่ของบางไผ่ไว้ให้มีสภาพคงเดิมให้มากที่สุด มุ่งเน้นการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของบางไผ่ การให้บริการนำเที่ยวก็ควรจะเน้นการเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว
2. ควรพัฒนาเส้นทางสัญจรในพื้นที่ที่มีความสะดวกในการเดินทาง แต่ยังคงสภาพแวดล้อมแบบธรรมชาติไว้
3. ควรมีการจัดสร้างเว็บไซต์เพื่อนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวของบางไผ่ให้เป็นที่รู้จักในสังคมโซเชียลว่าในบางไผ่มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวอย่างไรบ้างและการเดินทางเข้าถึงทำได้อย่างไร
4. ด้านการคมนาคม ควรมีการจัดระเบียบที่จอดรถให้เพียงพอจำนวนนักท่องเที่ยว
5. ด้านที่พักควรดำเนินการในลักษณะของโฮมสเตย์ต่อไปเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของบางไผ่ ควรปรับปรุงห้องพักให้แข็งแรง มิดชิดเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เข้าพัก

6. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแก่ประชาชนในพื้นที่และภาษาที่ใช้สื่อสารกับนักท่องเที่ยว

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเขตตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย (ต่างประเทศ) ที่มีต่อการให้บริการของกลุ่มการท่องเที่ยวบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

## เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **มาตรฐานคุณภาพแห่งท่องเที่ยว**. ออสเตรเลีย : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- คณิงภรณ์ วงเวียน. (2556). **การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง**. รายงานวิจัย ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- โมษิต ไชยประสิทธิ์. (2556). **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมิติการพัฒนาจากภายใน กรณีศึกษาชุมชนในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการวิจัยสมบูรณ์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิรัญญา ศรีรักษ์. (2557). **สรุปผลการดำเนินงานประกาพิจารณาการณ์นยอดเยี่ยม**. สุราษฎร์ธานี : องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่.
- ขยารัตน์ แพทอง. (2558). **การท่องเที่ยวคืออะไร**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.
- ชูเพ็ญ วิบุลสันติ. (2551). **พื้นฐานของสังคมยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : รัตนชัยการพิมพ์.
- จิตาวรรณ ทองสามสี. (2558). **หลักการมีคคเทศก์**. กรุงเทพฯ : แสงดาว.

- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน  
บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา. รายงานการวิจัย, นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัย  
วลัยลักษณ์.
- สุธี เสรีรัฐศรี. (2558). การศึกษาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนคลองโคนจังหวัด  
สมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม  
การบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่. (2558). ข้อมูลทั่วไปของตำบลบางไผ่. สุราษฎร์ธานี :  
รายงานประจำปีองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่.
- อติยาภรณ์ แก่นสุข. (2559). หลักการและแนวทางการบริหารการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :  
สุขุมวิทการพิมพ์.
- Cochran, W.G. (1977). *A Model of Statistics*. Boston : McGraw – Hill.

